

Sermaye Piyasası Kurulundan:

**PİYASA BOZUCU EYLEMLER TEBLİĞİ
(VI-104.1)**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, makul bir ekonomik veya finansal bir gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemlerin belirlenmesi ile bu eylem ve işlemleri gerçekleştirenler hakkında uygulanacak yaptırımların belirtilmesidir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 104 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Birlikte hareket eden kişiler: Bir sermaye piyasası aracının piyasasında; birbirlerinin işlemlerini, ilettikleri emirleri ya da sahip oldukları sermaye piyasası araçlarını bilerek veya zımni, sözlü ya da yazılı bir anlaşmaya dayanarak veya aynı kişi ya da kişilerin yönlendirmesiyle hareket ederek veya bir ya da birden fazla kişiyi yönlendirerek, kendi hesaplarından ya da vekâlet alarak veya yazılı vekâletname olmaksızın bir başkasının hesabından işlem yapan, emir ileten, emir iletme anında aynı mekânı veya aynı internet hatlarını kullanan, nakit ya da menkul kıymet virmanı yapan yahut birbirleri yerine ilgili sermaye piyasası aracının takas işlemini gerçekleştiren kişileri,

b) Borsa: Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan borsayı,

c) İçsel bilgi: Sermaye piyasası aracının değerini, fiyatını ve yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek henüz kamuya açıklanmamış bilgileri,

ç) İçsel bilgilere sahip olan kişiler:

i) İhraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarının yöneticilerini,

ii) ihraççıların veya bunların bağlı veya hâkim ortaklıklarında pay sahibi olmaları nedeniyle içsel bilgilere sahip olan kişileri,

iii) İş, meslek ve görevlerinin icrası nedeniyle içsel bilgilere sahip olan kişileri,

iv) İçsel bilgileri suç işlemek suretiyle elde eden kişileri,

v) Sahip oldukları bilginin içsel bilgi niteliğinde olduğunu bilen veya ispat edilmesi hâlinde bilmesi gereken kişileri,

d) İhraççı: Sermaye piyasası araçlarını ihraç eden, ihraç etmek üzere Kurula başvuruda bulunan veya sermaye piyasası araçları halka arz edilen tüzel kişileri,

e) Kanun: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,

f) Karşılıklı işlem: Birlikte hareket eden kişilerin borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlemlerin hem alıcı hem de satıcı tarafında yer almak suretiyle kendi hesapları arasında gerçekleştirdiği, sermaye piyasası aracının mülkiyetinin birlikte hareket eden kişiler arasında el değiştirmesini sağlayan işlemleri,

g) Kendinden kendine işlem: Bir kişinin borsa ve teŖkilatlanmıŖ diğerk piyasalarda iŖlemlerin hem alıcı hem de satıcı tarafında yer almak suretiyle kendi hesapları arasında gerçekleŖtirdiđi, sermaye piyasası aracının mülkiyetinde bir deđiŖiklik meydana getirmeyen iŖlemleri,

ğ) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

h) Özel durum açıklaması: Kanun'un 14'üncü ve 15'nci maddeleri ile Kurulun özel durumların açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri kapsamında yapılan açıklamaları,

ı) Piyasa bozucu eylem: Makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teŖkilatlanmıŖ diğerk piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalıŖmasını bozacak nitelikte olan ve bir suç oluŖturmayan eylemi,

ifade eder.

İçsel bilgiye ilişkin piyasa bozucu eylemler

MADDE 4- (1) İçsel bilgilere sahip olan kişilerin, içsel bilgileri bu bilgiler mevzuata uygun şekilde kamuya duyurulmadan önce diğerk kişilere vermeleri piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

(2) İhraççılar tarafından düzenlenen finansal tablo ve raporlar ile bağımsız denetim raporlarının mevzuata uygun şekilde kamuya duyurulmasından önceki 30 gün içerisinde, içsel bilgilere sahip olan kişiler ile söz konusu kişilerin eŖ, kardeŖ ve birinci derece kan veya kayın hısımlarının ve içsel bilgilere sahip olan kişiler ile aynı evde ikamet eden kişilerin ilgili sermaye piyasası araçlarında iŖlem yapmaları piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

(3) İçsel bilgilerin kesinleŖmesinden mevzuata uygun şekilde kamuya duyurulmasına kadar geçen süre içerisinde, içsel bilgilere sahip olan kişiler ile söz konusu kişilerin eŖ, kardeŖ ve birinci derece kan veya kayın hısımlarının ve içsel bilgilere sahip olan kişiler ile aynı evde ikamet eden kişilerin ilgili sermaye piyasası aracında iŖlem yapmaları piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

Emir ve iŖlemlere ilişkin piyasa bozucu eylemler

MADDE 5- (1) Borsa ve teŖkilatlanmıŖ diğerk piyasalarda, sermaye piyasası araçlarının fiyatları, fiyat deđiŖimleri, arz ve talepleri hakkında yanlış veya yanıltıcı izlenim uyandıran veya yatırımcıların adil ve dürüst iŖlem yapmalarını zorlaŖtıran ya da piyasanın rekabetçi bir ortamda iŖleyiŖini ve fiyatın adil bir şekilde oluŖmasını engelleyen yahut ilgili sermaye piyasası aracının fiyatı, iŖlem hacmi, iletilen emir miktarı gibi veriler dikkate alındığında süreklilik arz edecek şekilde veya nispeten büyük tutar veya adetlerde, tek başına ya da birlikte hareket edilerek;

a) Alım veya satım yapılması, hesap hareketi gerçekleŖtirilmesi, emir verilmesi, emir iptali veya emir deđiŖtirilmesi yapılması,

b) Farklı fiyat kademelerine emir iletilmesi,

c) Bir dakikadan daha az zaman dilimlerinde piyasadaki en iyi alım fiyatına eŖit veya piyasadaki en iyi alım fiyatından daha düşük fiyatlı satım emri ya da piyasadaki en iyi satım fiyatına eŖit veya piyasadaki en iyi satım fiyatından daha yüksek fiyatlı alım emri iletmek şeklinde yön deđiŖtiren emirler verilmesi,

ç) Kendinden kendine veya karŖılıklı iŖlemler gerçekleŖtirilmesi,

d) AçılıŖ veya kapanıŖ fiyatlarını etkilemeye yönelik iŖlemler yapılması,

e) Gün sonu veya vade sonu uzlaŖma fiyatlarını etkilemeye yönelik iŖlemler gerçekleŖtirilmesi,

f) Fiyat yükseltici, fiyat düşürücü veya fiyatı sabit tutmaya yönelik işlem yapılması,
g) Vadeli işlem ve opsiyon piyasasında bir hesap için belirlenen açık pozisyon limitinin geçilmesi,

ğ) Vadeli işlem ve opsiyon piyasasında, ilgili dayanak varlık piyasasında gerçekleştirilen işlemlerle aynı yönlü işlemler gerçekleştirilmesi

piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

İletişim veya haberleşme yoluyla işlenen piyasa bozucu eylemler

MADDE 6- (1) Sermaye piyasası araçlarının fiyatları, değerleri veya yatırımcıların kararlarını etkileyebilecek nitelikte veya bunlara etki edebilecek piyasa göstergelerine ilişkin olarak yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi vermek, söylenti çıkarmak, haber vermek, özel durum açıklaması yapmak, yorum yapmak veya rapor hazırlamak piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hususların yalan, yanlış veya yanıltıcı olduğunu bilen yahut bilmesi gerekenler tarafından yayılması piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

(3) Sermaye piyasası araçları hakkında gazete, televizyon, internet veya benzer nitelikte kitle iletişim araçları kullanarak yorum ve tavsiyede bulunduktan sonra, tavsiyesini değiştirmeye kadar veya her halükarda 1 ay içerisinde, alım tavsiyesi verdiği halde satmak ya da satım tavsiyesi verdiği halde almak piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilir.

Diğer piyasa bozucu eylemler

MADDE 7- (1) Sermaye piyasası araçlarının fiyatını veya değerini etkileyebilecek büyüklükteki emirlerin yatırım kuruluşlarına, ilgili borsaya ve teşkilatlanmış diğer piyasalara iletilmesinden önce, yatırımcıların emir bilgilerine vakıf olarak emre konu olan sermaye piyasası aracında veya bu araçla ilgili diğer sermaye piyasası araçlarında emir verilmesi, verilen emrin değiştirilmesi ya da iptal edilmesi veya söz konusu emirlere ilişkin bilgilerin üçüncü şahıslara aktarılması piyasa bozucu eylemdir.

(2) Noter marifetiyle düzenlenmiş bir vekâletname ile yetkilendirme olmaksızın borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasalarda;

a) Bir başkasının hesabını kullanmak suretiyle bu hesap üzerinden emir iletmek, işlem yapmak veya hesap hareketi gerçekleştirmek,

b) Bir başkasına hesabını kullandırmak suretiyle bu hesap üzerinden emir iletilmesi, işlem yapılması veya hesap hareketi gerçekleştirilmesine imkân sağlamak

piyasa bozucu eylemdir.

Piyasa bozucu eylemlere ilişkin diğer hükümler

MADDE 8- (1) Kanunun 108 inci maddesinde yer alan bilgi suistimali ve piyasa dolandırıcılığı sayılmayan hâller piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilmez.

(2) Gazetecilerin basın meslek ilkeleri ve etiğine uygun olarak yürüttükleri mesleki faaliyetler, gazetecilerin yaptıkları habere konu yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgilerin yayınlanmış olmasından dolayı doğrudan veya dolaylı olarak haksız kazanç temin etmemeleri şartıyla, piyasa bozucu eylem olarak değerlendirilmez.

Piyasa bozucu eylemlerde uygulanacak yaptırımlar

MADDE 9- (1) Kanun ve bu Tebliğ kapsamında düzenlenen piyasa bozucu eylemleri gerçekleştiren kişiler hakkında Kurul tarafından Kanunun 104 üncü maddesi uyarınca idari para cezası uygulanır.

(2) Piyasa bozucu eylemler neticesinde menfaat elde edilmesi halinde verilecek idari para cezası bu menfaatin iki katından az olamaz.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

Genel Gerekçe

Sermaye piyasalarının, Sermaye Piyasası Kanununun 1 inci maddesinde belirtilen şekilde güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını teminen piyasaların belirtilen şekilde işlemlerini engelleyen piyasa bozucu eylemlerin düzenlenmesi gerekmektedir. Sermaye piyasası suçlarının kovuşturulmasının uzun zamana yayılması ve ülkemizde henüz bu konuda ihtisas mahkemelerinin bulunmaması hususları düzenleyici ve denetleyici kurum olan Kurulumuzun piyasa disiplini güçlendirmek amacıyla önleyici ve etkin bir düzenleyici çerçeve oluşturmasını gerekli kılmaktadır. Yeni Sermaye Piyasası Kanununun 104 üncü maddesi ile Sermaye Piyasası Kuruluna piyasa bozucu eylemlere, bunların özelliklerine ilişkin hususlarda düzenleme yapma yetkisi verilmiş bulunmaktadır.

Bu çerçevede piyasa katılımcılarının kendilerini yaptırım tehdidi ile karşı karşıya bırakabilecek bu eylemlerin neler olduğunu ve bunların varlığı halinde izlenecek usul ve yapılacak işlemleri bilmeleri bir zarurettir.

Sermaye Piyasası Kanununun 104 üncü maddesi ile piyasa bozucu eylemler düzenlenmiş ve kabahat olarak öngörülmüştür. Somut olaylarda piyasayı bozucu nitelik taşımakla birlikte 106 ve 107 nci maddelerdeki suçları oluşturmayan fiiller 104 üncü maddenin verdiği yetki doğrultusunda bu Tebliğ kapsamında hüküm altına alınmaktadır.

Öte yandan, Avrupa Birliğinin 2003/6/EC sayılı Direktifi ile getirilen düzenlemeler de Tebliğ hazırlanırken dikkate alınmıştır.